

нѣмало побѣдители и побѣдени⁸¹. Съ това мнѣние ние не сме съгласни, защото и двамата византийски лѣтописци Никифоръ и Теофанъ изрично говорятъ, че прабългаритѣ покорили съсѣднитѣ имъ мизийски словѣни, прѣмѣстили на изтокъ само сѣверитѣ, а другитѣ оставили на мѣстата имъ на западъ, обложили всички съ данѣкъ и заповѣдали на източнитѣ, сѣверитѣ, да пазятъ съсѣднитѣ на византийцитѣ български области, а пѣкъ на западнитѣ, шестѣтъ рода, да пазятъ границата отъ аваритѣ⁸². Съ първия българо-византийски договоръ, сключенъ между князь Аспаруха и императора Константинъ Погонатъ (679), между другото ще да е била утвърдена и българо-византийската граница, и по всѣка вѣроятностъ, тя била поставена по върховетѣ на Стара Планина. На западъ пѣкъ Аспарухъ се ползувалъ съ пълна свобода на дѣйствиe. Споредъ поменатитѣ двама лѣтописци, западната граница на новооснованата държава я дѣлила отъ Авария, която споредъ Дриновъ се намирала въ днешна Унгария. Отъ тамъ по течението на рѣкитѣ Дунавъ и Цибъръ минавала по Берковската планина и, възможно е, да е съвпадала съ сѣществуещия сега старъ окопъ, който се намира въ западна България, върви на сѣверъ къмъ р. Дунавъ и се свърша при гр. Ломъ. Ние прѣдполагаме, че на сѣверъ българската държава въ царуването на Аспаруха обимала днешна Ромжния или голѣма частъ отъ нея. На изтокъ пѣкъ тя се простирала до р. Днѣпъръ въ сегашна Русия и отъ тамъ вървѣла по брѣговетѣ на Черно-Море и безъ нѣкои крайморски укрѣпени градове се свършала при устието на р. Камчия. Приемникъ и наследникъ на Аспаруха, както споредъ византийскитѣ извори, така и споредъ

⁸¹ Златарски В. Н. Студии Пс. LXIII, 336.

⁸² Niceph. 40.

„ Theoph. I, 549.